

Bruselj, 16. maj 2024
(OR. en)

9700/24

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0016(NLE)

RECH 219
COMPET 529
IND 251
TELECOM 173

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor stalnih predstavnikov (1. del)
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	9331/24
Št. dok. Kom.:	5836/1/24 REV 1
Zadeva:	Uredba Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2021/1173 v zvezi s pobudo EuroHPC za zagonska podjetja za okrepitev vodilnega položaja Evrope na področju zaupanja vredne umetne inteligence – <i>politični dogovor</i>

I. UVOD

- Komisija je 25. januarja 2024 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila navedeni predlog 1 uredbe.
- Cilj te uredbe je spremeniti Uredbo (EU) 2021/1173 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC), da se uvede dodaten cilj tega skupnega podjetja, in sicer podpora razvoju visoko konkurenčnega in inovativnega ekosistema umetne inteligence v Uniji z razvojem in upravljanjem tovarn umetne inteligence.

¹ Dok. 5836/1/24 REV 1

3. Predlagana sprememba je del nove pobude Unije za umetno inteligenco, ki jo je predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen napovedala v svojem govoru o stanju v Uniji leta 2023 in katere cilj je, da bi bila superračunalniška zmogljivost Unije še naprej na voljo inovativnim evropskim zagonskim podjetjem na področju umetne inteligence za usposabljanje njihovih modelov.
4. Predlagana sprememba pomeni nadaljevanje dejavnosti v okviru obstoječega Skupnega podjetja EuroHPC. Razširja področje uporabe obstoječe uredbe z vključitvijo tovarn umetne inteligence, opredeljenih kot subjekti, ki zagotavljajo infrastrukturo za superračunalniške storitve na področju umetne inteligence, ki je med drugim sestavljena iz superračunalnika umetne inteligence, povezanega podatkovnega centra in superračunalniških storitev, usmerjenih v umetno inteligenco.

II. DELO V DRUGIH INSTITUCIJAH

5. Svet se je 14. februarja 2024 posvetoval z Evropskim parlamentom in Evropskim ekonomsko-socialnim odborom. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel 20. marca 2024.

Predlog je bil poslan Odboru za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE), ki je za poročevalko imenoval Mario da Graça CARVALHO (EPP, PT). Evropski parlament je o poročilu glasoval na plenarnem zasedanju od 22. do 25. aprila 2024.

III. SKLEPNA UGOTOVITEV

6. Kompromisni predlog predsedstva predstavlja na splošno uravnotežen sveženj, kar bi Svetu lahko dopuščalo, da sprejme politični dogovor. Na tehnični ravni so vse delegacije podprle besedilo predsedstva.
7. Odbor stalnih predstavnikov je kompromisno besedilo predsedstva potrdil 8. maja 2024 in ga predložil Svetu v politični dogovor na seji Sveta za konkurenčnost 23. maja 2024.

² 8361/24.

Predlog

UREDBA SVETA

**o spremembi Uredbe (EU) 2021/1173 v zvezi s pobudo EuroHPC za zagonska podjetja za
okrepitev vodilnega položaja Evrope na področju zaupanja vredne umetne inteligence**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 187 in člena 188, prvi odstavek, Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta³,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁴,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

³ UL C, , str. .

⁴ Mnenje z dne ..., UL C, str.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁵ o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (v nadaljnjem besedilu: Akt o umetni inteligenci) je izboljšati delovanje notranjega trga z določitvijo enotnega pravnega okvira, predvsem za razvoj, trženje in uporabo umetne inteligence v skladu z vrednotami Unije.
- (2) Od leta 2021, ko je bila sprejeta Uredba Sveta (EU) 2021/11736, je na področju umetne inteligence (UI) prišlo do ogromnega tehničnega napredka, področje pa je na svetovni ravni postalo zelo strateško in sporno. Unija je vodilna pri podpori odgovornim raziskavam in inovacijam na področju zaupanja vredne in etične UI, hkrati pa uvaja zaščitne ukrepe in razvija učinkovito upravljanje.
- (3) Komisija je 13. septembra 2023 v okviru celovitega pristopa k podpori odgovornim raziskavam in inovacijam na področju UI napovedala novo strateško pobudo, s katero bo zagotovljeno, da bo visokozmogljivostno računalništvo Unije na voljo inovativnim evropskim zagonskim podjetjem na področju zaupanja vredne UI za učenje njihovih modelov. To dopolnjuje delo v zvezi z uvedbo zaščitnih ukrepov za UI z Uredbo (EU) 2024/..., vzpostavitvijo struktur upravljanja in podporo inovacijam z usklajenim načrtom za umetno inteligenco.
- (4) Ker je najmočnejša superračunalniška zmogljivost svetovnega razreda v Uniji na voljo v prostorih Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (v nadaljnjem besedilu: Skupno podjetje), bi bilo treba zagotoviti razpoložljivost teh prostorov, da bi se pobuda Unije lahko uresničila. Zato je treba poleg obstoječih šestih ciljev Skupnega podjetja uvesti dodaten cilj, ki bi zajemal prispevek superračunalnikov podjetja k novi pobudi Unije na področju UI.

⁵ Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (Akt o umetni inteligenci) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov Unije (UL L ...).

⁶ Uredba Sveta (EU) 2021/1173 z dne 13. julija 2021 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo in razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1488 (UL L 256, 19.7.2021, str. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj>).

- (5) Novi cilj bi Skupnemu podjetju omogočil izvajanje dejavnosti pridobivanja in upravljanja superračunalnikov, optimiziranih za UI, ali particij superračunalnikov, da se omogočita strojno učenje in usposabljanje umetnointeligentnih modelov za splošne namene. Skupno podjetje bi moralo imeti možnost, da ustvari nov način dostopa do svojih računalniških virov za ekosistem zagonskih podjetij na področju UI ter raziskovalni in inovacijski ekosistem, obenem pa razvije namenske aplikacije UI, optimizirane za delovanje na njegovih superračunalnikih. Skupno podjetje bi moralo imeti tudi možnost, da obstoječe gostiteljske subjekte EuroHPC imenuje za tovarne umetne inteligence, če lahko gostiteljski subjekt dokaže, da ima njegov superračunalnik dovolj računalniških virov za usposabljanje obsežnih umetnointeligentnih modelov za splošne namene in nastajajočih aplikacij umetne inteligence, ter če gostiteljski subjekt izvaja celoten nabor dodatnih dejavnosti, potrebnih za razvoj in podporo ekosistema umetne inteligence. Te spremembe bi Skupnemu podjetju omogočile, da ponudi prilagojene računalniško zmogljivost in storitve za spodbujanje obsežnega učenja, razvoja in uvajanja UI v Uniji, česar zdajšnja uredba ne omogoča. Tovarne umetne inteligence bodo medsebojno povezane z ustreznimi pobudami Unije na področju umetne inteligence, po potrebi pa lahko sodelujejo z ustreznimi nacionalnimi ekosistemi umetne inteligence in nacionalnimi pobudami na področju umetne inteligence.
- (6) Za uskladitev datuma začetka uporabe te uredbe z datumom začetka uporabe določb Uredbe (EU) 2024/... [akt o umetni inteligenci] Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci bi se morala ta uredba začeti uporabljati brez nepotrebnega odlašanja.
- (7) Uredbo (EU) 2021/1173 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (EU) 2021/1173 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) vstavita se naslednji točki (3a) in (3b):

„(3a) , s uperračunalnik, optimiziran za umetno inteligenco“ pomeni superračunalnik, ki je zasnovan predvsem za učenje obsežnih umetno-inteligenčnih modelov za splošne namene in nastajajoče aplikacije umetne inteligence;

(3b) ‚tovarna umetne inteligence‘ pomeni centraliziran ali porazdeljen subjekt, ki zagotavlja infrastrukturo za superračunalniške storitve umetne inteligence, sestavljeno iz superračunalnika, optimiziranega za umetno inteligenco, ali particije superračunalnika, namenjene umetni inteligenci, povezanega podatkovnega centra, namenskega dostopa in superračunalniških storitev, usmerjenih v umetno inteligenco, ter ki privablja in združuje talente za zagotavljanje kompetenc, potrebnih za uporabo superračunalnikov za umetno inteligenco;“;

(b) točka 9 se nadomesti z naslednjim:

„(9) ‚superračunalnik EuroHPC‘ pomeni vsak računalniški sistem, ki ga ima Skupno podjetje v celoti v lasti ali katerega solastnik je skupaj z drugimi sodelujočimi državami ali konzorcijem zasebnih partnerjev in ki je lahko klasičen superračunalnik (vrhunski superračunalnik, industrijski superračunalnik, superračunalnik, optimiziran za umetno inteligenco, ali superračunalnik srednjega razreda), hibridni klasični in kvantni računalnik, kvantni računalnik ali kvantni simulator;“;

(2) v členu 3(2) se doda naslednja točka (h):

„(h) razviti in upravljati tovarne umetne inteligence v podporo nadaljnjemu razvoju visoko konkurenčnega in inovativnega ekosistema umetne inteligence v Uniji.“;

(3) v členu 4(1) se doda naslednja točka (h):

„(h) steber za tovarno umetne inteligence, ki je namenjen zaupanja vredni in etični umetni inteligenci ter zajema dejavnosti zagotavljanja infrastrukture za superračunalniško storitev, usmerjeno v umetno inteligenco, katere cilj je nadaljnji razvoj raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti, kompetenc in spretnosti v ekosistemu umetne inteligence; vključuje naslednje dejavnosti:

- (i) pridobivanje in upravljanje superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, ki se nahajajo v podatkovnih centrih ali so s podatkovnimi centri povezani prek omrežij visokih hitrosti;
- (ii) nadgradnja obstoječih superračunalnikov EuroHPC z zmogljivostmi umetne inteligence;
- (iii) zagotavljanje možnosti dostopa in pravičnega dostopa do superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, ali superračunalnikov EuroHPC, nadgrajenih z zmogljivostmi umetne inteligence, vključno z razširitvijo njihove uporabe na veliko število javnih in zasebnih uporabnikov, vključno z zagonskimi podjetji ter malimi in srednjimi podjetji;
- (iv) upravljanje centraliziranih ali porazdeljenih centrov za superračunalniške storitve, ki so usmerjene v umetno inteligenco in namenjene podpori ekosistemu zagonskih podjetij ter raziskovalnemu in inovacijskemu ekosistemu na področju umetne inteligence, z zagotavljanjem algoritemske podpore, podpore nadaljnjemu razvoju, učenju, preizkušanju, ocenjevanju in potrjevanju učnih umetnointeligenčnih modelov in sistemov ter podpori razvoju nastajajočih obsežnih aplikacij umetne inteligence na strateških področjih, kot so zdravje in oskrba, podnebne spremembe, robotika ali povezana in avtomatizirana vožnja;
- (v) upravljanje superračunalnikom prilagojenih programskih zmogljivosti, tudi za paralelizacijo aplikacij umetne inteligence, da bi se optimizirala uporaba superračunalniških zmogljivosti;
- (vi) upravljanje drugih superračunalniških storitev, ki omogočajo umetno inteligenco;

- (vii) privabljanje, združevanje in usposabljanje talentov za razvoj njihovih kompetenc in spretnosti pri uporabi superračunalnikov EuroHPC za umetno inteligenco;
- (viii) sodelovanje z drugimi tovarnami umetne inteligence, omogočanje dostopnosti njihovih storitev po vsej Evropi, sodelovanje s strokovnimi centri in centri odličnosti EuroHPC ter povezovanje z ustreznimi pobudami Unije na področju umetne inteligence, kot so vozlišča zagonskih podjetij za umetno inteligenco, umetno-inteligenčni in podatkovni ekosistemi, centri za preizkušanje in eksperimentiranje na področju umetne inteligence, evropska osrednja platforma za umetno inteligenco, vozlišča digitalnih inovacij za umetno inteligenco, evropske skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, povezane z umetno inteligenco, ustrezne evropske raziskovalne infrastrukture ter druge s tem povezane pobude.“;

(4) v členu 9(5) se doda naslednja točka (g):

„(g) za superračunalnike, optimizirane za umetno inteligenco, se za gostiteljske subjekte uporabljajo naslednja dodatna merila za izbor:

- (i) bližina vzpostavljenega podatkovnega središča ali povezava z njim prek omrežij visokih hitrosti;
- (ii) vizija, načrti in zmogljivost gostiteljskega subjekta, da obravnava izzive ekosistema zagonskih podjetij, raziskovalnega in inovacijskega ekosistema ter skupnosti uporabnikov na področju umetne inteligence in zagotavlja podporno centralizirano ali porazdeljeno superračunalniško storitev, usmerjeno v umetno inteligenco;
- (iii) kakovost in ustreznost izkušenj in strokovnega znanja, ki so na voljo v predvideni ekipi, ki bi bila odgovorna za podporno okolje superračunalniških storitev, usmerjenih v umetno inteligenco;

(iv) načrti za interakcijo in sodelovanje z drugimi tovarnami umetne inteligence, strokovnimi centri in centri odličnosti EuroHPC ter za sodelovanje v ustreznih dejavnostih na področju umetne inteligence, kot so vozlišča zagonskih podjetij za umetno inteligenco, umetnointeligenčni in podatkovni ekosistemi, centri za preizkušanje in eksperimentiranje na področju umetne inteligence, evropska osrednja platforma za umetno inteligenco, vozlišča digitalnih inovacij za umetno inteligenco ter druge s tem povezane pobude;

(v) obstoječe zmogljivosti in prihodnji načrti gostiteljskega subjekta, s katerimi prispeva k razvoju nabora talentov.“;

(5) v členu 9 se dodata odstavka (5a) in (6a):

„(5a) Obstoječi gostiteljski subjekt lahko zaprosi, da postane tovarna umetne inteligence. Po razpisu za prijavo interesa upravni odbor izbere obstoječi gostiteljski subjekt na podlagi pravičnega in preglednega postopka, ki med drugim temelji na merilih za izbor iz člena 9(5)(g), pod pogojem, da lahko gostiteljski subjekt dokaže, da ima njegov superračunalnik EuroHPC dovolj računalniških virov za usposabljanje obsežnih umetnointeligenčnih modelov za splošne namene in nastajajočih aplikacij umetne inteligence.

(6a) Gostiteljski subjekt za superračunalnike, optimizirane za umetno inteligenco, iz člena 12a vzpostavi točko „vse na enem mestu“ za uporabnike, vključno z zagonskimi podjetji, malimi in srednjimi podjetji in uporabniki, ki opravljajo znanstvenoraziskovalno dejavnost, da jim olajša dostop do svojih podpornih storitev.“;

(6) v členu 10(2) se točka (l) nadomesti z naslednjim:

„(l) posebne pogoje, ki veljajo, ko gostiteljski subjekt upravlja superračunalnik EuroHPC za industrijsko uporabo *ali superračunalnik, optimiziran za umetno inteligenco.*“;

(7) vstavi se naslednji člen 12a:

„Člen 12a

Pridobitev in lastništvo superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco

1. Skupno podjetje pridobi superračunalnike, optimizirane za umetno inteligenco, in je njihov lastnik.
2. Finančni prispevek Unije iz člena 5(1) krije do 50 % stroškov pridobitve in do 50 % stroškov upravljanja superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco. Operativni stroški vključujejo stroške superračunalniških storitev, usmerjenih v umetno inteligenco.

Preostale skupne stroške lastništva superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, krije sodelujoča država, v kateri ima gostiteljski subjekt sedež, ali sodelujoče države v gostiteljskem konzorciju, kar se po potrebi dopolni s prispevki iz člena 6.
3. Pri izbiri dobavitelja superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, se obravnava varnost dobavne verige. Ta izbira se opravi na podlagi razpisnih zahtev, ki temeljijo na povpraševanju ter pri katerih se upoštevajo uporabniške zahteve in splošne specifikacije sistema, ki jih predloži izbrani gostiteljski subjekt v svoji prijavi na razpis za prijavo interesa.
4. Skupno podjetje je lahko prvi uporabnik superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, v katere so integrirane tehnologije, ki so razvite predvsem v Uniji.
5. Če je to ustrezno utemeljeno iz varnostnih razlogov, lahko upravni odbor v programu dela odloči, da sodelovanje dobaviteljev pri pridobitvi superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, pogoji v skladu s členom 12(6) Uredbe (EU) 2021/694 ali da ga zaradi varnostnih razlogov ali ukrepov, ki so neposredno povezani s strateško avtonomijo Unije, omeji v skladu s členom 18(4) navedene uredbe.

6. Superračunalniki, optimizirani za umetno inteligenco, se nahajajo pri gostiteljskem subjektu superračunalnika EuroHPC ali superračunalniškega centra v Uniji.
7. Brez poseganja v prenehanje delovanja Skupnega podjetja iz člena 23(4) Statuta se lahko lastništvo superračunalnika, optimiziranega za umetno inteligenco, najhitreje pet let po tem, ko superračunalnik, optimiziran za umetno inteligenco in nameščen pri gostiteljskem subjektu, uspešno prestane sprejemljivostni test, na podlagi odločitve upravnega odbora in v skladu s sporazumom o gostiteljstvu prenese na navedeni gostiteljski subjekt, proda drugemu subjektu ali razgradi. V primeru prenosa lastništva superračunalnika, optimiziranega za umetno inteligenco, gostiteljski subjekt Skupnemu podjetju povrne preostalo vrednost superračunalnika, katerega lastništvo se prenese. Če ne pride do prenosa lastništva na gostiteljski subjekt, vendar se sprejme odločitev o razgradnji, zadevne stroške enakovredno krijeta Skupno podjetje in gostiteljski subjekt. Skupno podjetje ni odgovorno za stroške, ki nastanejo po prenosu lastništva superračunalnika, optimiziranega za umetno inteligenco, ali po njegovi prodaji ali razgradnji.“;
- (8) člen 15 se spremeni:
- (a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:
- „1. Skupno podjetje lahko objavi razpis za prijavo interesa za nadgradnjo superračunalnikov EuroHPC, katerih lastnik ali solastnik je, *da zviša raven zmogljivosti superračunalnika blizu eksaravni, poveča zmogljivosti umetne inteligence superračunalnika ali poveča operativne zmogljivosti superračunalnika na kakršen koli drug način, vključno s kvantnimi pospeševalniki.*“;
- (b) odstavek 2 se črta;

(c) odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Delež finančnega prispevka Unije za stroške nadgradnje je enak deležu finančnega prispevka Unije za prvotni superračunalnik EuroHPC, ki se amortizira v pričakovani preostali življenjski dobi prvotnega superračunalnika. Delež finančnega prispevka Unije za dodatne operativne stroške nadgradnje je enak deležu finančnega prispevka Unije za prvotni superračunalnik EuroHPC. Za superračunalnike na petaravni, pridobljene v času uporabe Uredbe (EU) 2018/1488, finančni prispevek Unije za nadgradnjo krije do 35 % dodatnih operativnih stroškov.“;

(9) člen 16 se spremeni:

(a) vstavi se naslednji odstavek 1a:

„1a. Superračunalniki, optimizirani za umetno inteligenco, in superračunalniki EuroHPC, nadgrajeni za zmogljivosti umetne inteligence, se uporabljajo predvsem za razvoj, preizkušanje, ocenjevanje in potrjevanje obsežnih učenih umetnointeligenčnih modelov za splošne namene in nastajajočih aplikacij umetne inteligence ter za nadaljnji razvoj rešitev za umetno inteligenco v Uniji, za katere sta potrebna visokozmogljivostno računalništvo in uporaba obsežnih algoritmov umetne inteligence za reševanje znanstvenih vprašanj.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek 2a:

„2a. Upravni odbor v skladu s členom 17 opredeli posebne pogoje dostopa do superračunalnikov, optimiziranih za umetno inteligenco, in superračunalnikov EuroHPC, nadgrajenih za zmogljivosti umetne inteligence, pri čemer upošteva posebne potrebe ekosistema zagonskih podjetij ter raziskovalnega in inovacijskega ekosistema. To vključuje namenski dostop za zagonska ter mala in srednja podjetja. Upravičenost do dostopa velja le za predloge razvoja zaupanja vrednih in etičnih modelov, sistemov in aplikacij umetne inteligence, ki so v skladu z vrednotami EU.“;

(10) v členu 17 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Delež časa dostopa Unije do vsakega vrhunskega in kvantnega *superračunalnika EuroHPC* ter superračunalnika EuroHPC, optimiziranega za *umetno inteligenco*, je neposredno sorazmeren s finančnim prispevkom Unije iz člena 5(1) k skupnim stroškom lastništva superračunalnika EuroHPC in tako ne presega 50 % celotnega časa dostopa do superračunalnika EuroHPC.“.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik
